

УДК 377.014.6(410)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І ПІДГОТОВКИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Андрій Микитюк,
аспірант Інституту професійної освіти
НАПН України,
<https://orcid.org/0009-0001-2301-5198>
e-mail: andriimktk@gmail.com

Анотація. У статті розглянуто сучасні тенденції розвитку професійної освіти і підготовки у Великій Британії. Проаналізовано урядові стратегії, роль Місцевих планів підвищення кваліфікації та Національного агентства розвитку навичок. Охарактеризовано ключові елементи системи професійної освіти і підготовки: дуальні траєкторії, компетентнісний підхід, проєктний метод, цифрові технології та «зелені» навички. Висвітлено участь роботодавців у формуванні програм та реформу державного фінансування. Показано практичну цінність британського досвіду для модернізації професійної освіти в Україні.

Ключові слова: професійна освіта, Велика Британія, Національні професійні кваліфікації, учнівство, технічні кваліфікації.

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING SYSTEM IN THE UNITED KINGDOM

Andrii Mykytiuk,
Postgraduate Student of the Institute of
Vocational Education of the NAES of Ukraine

Abstract. The article examines current trends in the development of Vocational Education and Training in the United Kingdom. It analyzes government strategies, the role of Local Skills Improvement Plans, and the National Skills Agency, while characterizing key systemic elements such as dual-track pathways, a competency-based approach, project-based learning, the integration of digital technologies, and the development of ‘green’ skills. Furthermore, the paper highlights the involvement of employers in

curriculum design and the reform of public funding mechanisms, ultimately demonstrating the practical value of the UK experience for the modernization of vocational education in Ukraine.

Keywords: vocational education, United Kingdom, National Vocational Qualifications, apprenticeship, T-Levels.

Сучасні глобальні економічні зміни, пов'язані з цифровізацією та технологічними інноваціями, зумовлюють зростання попиту на фахівців із поєднанням професійних і міждисциплінарних компетентностей. У цих умовах професійна освіта і підготовка (ПОП) набуває стратегічного значення як основа формування конкурентоспроможної робочої сили. Результати аналізу Cedefop свідчить, що підвищення гнучкості систем ПОП є загальноєвропейським пріоритетом, зумовленим цифровою трансформацією та екологічним переходом (Cedefop & ETF, 2025). Система ПОП у Великій Британії є визнаним орієнтиром для міжнародного вивчення. Вона демонструє приклад інституційної гнучкості, ефективного партнерства з індустрією та використання прогресивних галузевих кваліфікацій, зокрема у будівельній сфері, яка є однією з найбільш динамічних. Ефективність британської моделі ПОП ґрунтується на поєднанні інституційної гнучкості, орієнтації на потреби ринку праці та тісній взаємодії з бізнес-партнерами.

Для України, яка обрала євроінтеграційний курс і стоїть перед викликами масштабної повоєнної відбудови, дослідження британського досвіду набуває особливої, практично-орієнтованої актуальності. Реалізація положень нового Закону України «Про професійну освіту», спрямованого на впровадження інституційної автономії закладів професійної освіти, гармонізацію Національної рамки кваліфікацій з Європейською рамкою кваліфікацій та провідну роль роботодавців у змісті освіти, вимагає орієнтації на найкращі зарубіжні практики (Верховна Рада України, 2025). Британські механізми, що забезпечують прозорість кваліфікацій та інтенсивну інтеграцію ринку праці, можуть слугувати прямою моделлю для адаптації в умовах необхідності швидкої підготовки фахівців для економіки.

Британські реформи у сфері ПОП визначаються урядовою стратегією «Навички для роботи: навчання впродовж життя для можливостей і зростання» Документ передбачає посилення ролі професійних коледжів як центрів технічної підготовки та подолання

історичної недооцінки технічної освіти. Ключовим механізмом узгодження підготовки кадрів з потребами економіки стали Місцеві плани підвищення кваліфікації (Local Skills Improvement Plans). Їх упровадження забезпечено Актом про навички та освіту після 16 років (Skills and Post-16 Education Act 2022; Department for Education, 2022). У червні 2025 р. створено Національне агентство розвитку навичок (Skills England), яке перебрало функції Інституту технічної освіти та кваліфікацій (Institute for Apprenticeships and Technical Education). Агентство координує ПОП на національному рівні, визначає перспективні навички до 2030 р. та формує Стандартну класифікацію навичок Сполученого Королівства. Воно також аналізує потреби у підготовці фахівців у сфері штучного інтелекту, прогножуючи значний економічний ефект від подолання дефіциту відповідних компетентностей (Department for Education, 2025). У 2025 р. частина відповідальності за політику професійних навичок була передана від Міністерства освіти до Міністерства праці та пенсій (Department for Work and Pensions). Таке переміщення підкреслює нову парадигму, у межах якої ПОП розглядається як інструмент економічного розвитку, підвищення зайнятості та зменшення залежності від трудової міграції. Загальнонаціональною метою визначено досягнення рівня зайнятості до 80%.

Британська система функціонує в межах подальшої освіти та ґрунтується на Національній рамці кваліфікацій (Regulated Qualifications Framework), що охоплює рівні від початкового до восьмого. Рамка забезпечує прозорість кваліфікацій та можливість поступового розвитку від початкових робітничих навичок до інженерних і управлінських компетентностей. Зміст програм формується у співпраці державних агенцій, галузевих рад навичок і роботодавців (Research Briefing, 2025). Ключовими дуальними траєкторіями є учнівство та технічні кваліфікації (T-Levels). Учнівство охоплює рівні від другого до сьомого та передбачає поєднання навчання у професійному коледжі з трудовою діяльністю, де більшість часу студент проводить на виробництві. У будівельній галузі розроблено понад сто п'ятдесят відповідних стандартів. Технічні кваліфікації на рівні третього рівня є дворічними програмами з акцентом на технологічні навички та оплачувану практику (Радкевич, 2025).

Британська система заснована на компетентнісному підході та проєктному методі навчання (Project-Based Learning). Студенти виконують повний цикл проєктів. Оцінювання здійснюється за

результатами практичної діяльності. Важливим інструментом підтвердження компетентності залишаються Національні професійні кваліфікації, що оцінюють уміння безпосередньо на робочому місці. Для фахівців з досвідом діє система підвищення кваліфікації, зокрема в технічні кваліфікації (Higher Technical Qualifications) та програми професійного розвитку (Professional Development Programs), які охоплюють цифрові технології, моделювання будівельної інформації (Building Information Modelling) та принципи сталого будівництва.

Цифровізація та екологічна політика визначають зміст сучасних освітніх програм. Усі здобувачі освіти рівня третього опановують базові засади технології інформаційного моделювання будівель. На вищих рівнях вони вивчають складні інструменти управління цифровими даними проєктів. У контексті кліматичної політики Великої Британії суттєву роль відіграють модулі зі сталого будівництва, енергоефективності, а також підготовка фахівців для роботи з низьковуглецевими технологіями, зокрема з тепловими насосами та сонячними системами (Grainger, 2025).

Важливою тенденцією британської моделі ПОП є активна роль роботодавців, які беруть участь у формуванні програм, забезпеченні обладнанням та оцінюванні результатів навчання студентів. Значну частину будівельної галузі становлять малі та мікропідприємства, тому діють децентралізовані механізми підтримки, зокрема мережі роботодавців (Employer Networks) та команда підтримки нових фахівців (New Entrant Support Teams). Вони спрощують залучення підприємств до навчання і розширюють базу роботодавців, що беруть участь у підготовці кадрів.

Система фінансових стимулів включає гранти за відвідування та за успішне завершення учнівства, а також фонд «Подорож до навчання», який компенсує частину витрат здобувачам освіти. Уряд оголосив реформу фінансування, яка передбачає заміну податку на учнівство на податок на зростання та навички (Growth and Skills Levy) з квітня 2026 р. Новий механізм дасть змогу фінансувати ширший спектр програм, включно з короткими професійними курсами та коротшими програмами учнівства. Малі підприємства отримають повне державне фінансування навчання молоді віком до двадцяти п'яти років (NHS Employers, 2023).

Отже, британська система ПОП характеризується динамічністю, багатовекторністю та високим рівнем узгодженості з економічною політикою держави. Створення Національного агентства розвитку

навичок і реформа фінансування підсилюють зв'язок між професійною освітою і підготовкою та ринком праці. Інтеграція сучасних технологій, пріоритет екологічних і цифрових компетентностей, поєднання дуальних механізмів і підтримка малого бізнесу роблять британську систему ефективною та придатною для адаптації в українських умовах.

Список посилань

Верховна Рада України. (2025). *Закон України «Про професійну освіту»*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#Text>

Радкевич, В. (2025). Ключові тенденції розвитку системи забезпечення якості професійної освіти і підготовки у Великій Британії. *Професійна педагогіка*, 2(31), 3-20. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2025.31.3-20>

Cedefop & ETF. (2025). *Towards EU priorities: 2021-25 progress: insights from monitoring and analysis. Publications Office of the European Union*. Policy brief. <https://cedefop.europa.eu/p/9205>

Department for Education. (2022). *Skills and Post-16 Education Act*. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2022/21>

Department for Education. (2025). *Skills England: Better skills for better jobs. Blog Skills England*. <https://skillsengland.blog.gov.uk/2025/08/13/skills-england-better-skills-for-better-jobs/>

Research Briefing. (2025). *Skills policy in England. House of Commons Library*. <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-10365/>

Grainger, P. (2025). *The Future of Work Is Local. Global Solutions*. <https://www.global-solutions-initiative.org/article/the-future-of-work-is-local/>

NHS Employers. (2023). *Growth and Skills Levy transfer*. <https://www.nhsemployers.org/publications/growth-and-skills-levy-transfer>